

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛАТИНСЬКА МОВА»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Право
Заняття:	3-й семестр (5,6 чверть)
Лекції	-
Практичні/семінарські	3 години на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Мова викладання	українська, латинська



Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Лілія МАХОВА
Посада	старший викладач кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 095-368-01-05, 067-918-73-19
Е-mail	mahova_liliya@i.ua Makhova.L.O@nmu.one
Профайл	http://cgp.nmu.org.ua/ua/vykl.php
Персональна сторінка	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=4Eox8y8AAAAJ
Консультації	ауд.10/314, 7 годин на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права. 49005, м.Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 314.
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) mahova_liliya@i.ua Makhova.L.O@nmu.one

1. Анотація до курсу

Вибіркова дисципліна «Латинська мова» є необхідною частиною професійної підготовки спеціалістів спеціальності 081 Право. Вона є варіативною дисципліною та відіграє важливу роль в процесі підготовки майбутніх спеціалістів для розуміння професійної термінології. Дисципліна "Латинська мова" є базою при вивченні права.

2. Мета та завдання вибіркової дисципліни

Мета викладання дисципліни: ознайомити студентів із загальноосвітнім значенням латинської мови; дати потрібний обсяг знань із нормативної граматики латинської мови; розширити їхній світогляд вивченням латинських прислів'їв та крилатих висловів, застосування латинської термінології у галузі права.

Основне завдання вивчення дисципліни: основне завдання курсу полягає в тому, щоб викласти в єдиному комплексі навчальний матеріал, що стосується основних відомостей про граматичні особливості латинської мови. Студент повинен одержати теоретичні та практичні знання для можливості перекладу латинських термінів та їх розуміння.

Завдання вивчення дисципліни:

1. дати студентам чіткі відомості про основні граматичні правила латинської мови;
2. ознайомити студентів з латинськими текстами та афоризмами;
3. виробити практичні навички читання перекладу текстів з латинської мови за спеціальністю, утворення різних граматичних форм, використання афоризмів.

Результати навчання: Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, у результаті вивчення вибіркової дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

Знати:

- правила читання латинських літер та їх сполучень;
- понятійний апарат фонетики, морфології, словотворення, синтаксису, лексикології латинської мови;
- граматичні категорії латинської мови;
- основи синтаксису простого та складного речення;
- 100 латинських паремій;
- міжнародний студентський гімн "Gaudeamus";
- базові відомості про реалії матеріальної та духовної культури Давнього Риму, які є необхідними для адекватного розуміння латинського тексту античної епохи;
- базові навички усного спілкування латинською мовою.

Вміти:

- читати та писати латинською мовою;
- перекладати зі словником оригінальні латинськомовні джерела;
- перекладати з української на латинську мову нескладні тексти, прості вирази, афоризми, паремії;
- пояснювати фонетичні, лексичні та граматичні явища латинської мови;
- розпізнавати запозичені латинські корені в українській лексиці;
- користуватися словниками і довідковою літературою з латинської мови;
- адекватно використовувати пареміологічний фонд латинської мови;
- використовувати систему знань, отриманих у результаті вивчення латинської мови, у галузі гуманітарних і професійно-орієнтованих дисциплін.

Комунікація:

- готовність до вживання латинських термінів і паремій у комунікації в письмовій та усній формах з метою вирішення завдань у майбутній професійній діяльності;
- володіння навичками використання латинських термінів і паремій у публічних виступах як перед українською, так і перед зарубіжною аудиторією;
- володіння техніками встановлення професійних контактів та розвинутих професійним спілкуванням, у тому числі з використанням латинських термінів і паремій.

Автономія та відповідальність:

- вміти самостійно правильно виконувати завдання та розв'язувати задачі, аргументовано та послідовно відстоювати свою думку;
- вміти ефективно організовувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності;
- мати здатність до самонавчання з латинської мови.

3. Очікувані дисциплінарні результати навчання

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН ₁	ДРН1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
РН ₂	ДРН2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання латинською мовою.
РН ₃	ДРН3	Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних латиномовних джерел.
РН ₁₀	ДРН4	Вільно спілкуватися латинською мовою як усно, так і письмово, правильно вживаючи правову термінологію.
РН ₁₁	ДРН5	Володіти базовими навичками риторики.
РН ₁₂	ДРН6	Доносити до респондента матеріал латинською мовою з певної проблематики доступно і зрозуміло.
РН ₁₃	ДРН7	Пояснювати на латинській мові характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

4. Структура курсу

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ 3 семестр; 5,6 чверть
1. Латинська мова і сучасні мови. Латинська мова як класична мова. Латинська мова в системі гуманітарної освіти. Латинська мова як основа юридичної термінології і фразеології.
2. Латинська мова – мова римського права. Основні періоди історії Римської держави, римського права. Латиномовні джерела права.
3. Фонетика. Алфавіт. Правила вимови голосних. Диграфи і дифтонги. Вимова приголосних. Наголос.
4. Дієслово: загальна характеристика. Граматична будова латинської мови як флективно-синтетичної. Граматичні ознаки дієслова. Основні словарні форми дієслова. Основи дієслова. Лексикографія дієслова.
5. Особові закінчення act./pass. Praes., imperf., fut. I ind. act./pass. Imperativus praesentis. Особливості перекладу. Дієслово sum, fui, -, esse.
6. Іменник. Граматичні ознаки іменника. Загальна характеристика відмін. Іменники I відміни. Синтаксис простого речення. Складений присудок. Nominativus duplex.
7. Друга відміна іменників. Правило відмінювання імен середнього роду.
8. Прикметник: граматичні ознаки. Прикметники I-II відміни. Особові займенники. Присвійні займенники.
9. Пасивна конструкція у латинській мові: Ablativus auctoris. Ablativus instrumenti.
10. Іменники III відміни: приголосний тип, голосний тип, мішаний тип.
11. Іменники IV відміни. Іменники V відміни.
12. Прикметники III відміни. Ступені порівняння прикметників. Ablativus comparationis, Genetivus partitivus.
13. Часи системи перфекту дійсного стану.
14. Pronomina demonstrativa. Pronomina interrogativa. Pronomina relativa.
15. Числівник. Розряди числівників. Утворення і використання. Римські цифри. Римський календар.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/305, 10/310, 10/510 для проведення занять.

Для навчання студенту необхідно мати з собою гаджети зі стилізованим інтернетом.

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365.

Аудиторне навчання поєднується з онлайн навчанням на технологічній платформі Moodle та в комунікаційних застосунках Microsoft Office 365, Teams, ZOOM, мобільних додатках з використанням електронних підручників, матеріалів та on-line сервісів.

Технічні засоби навчання.
Дистанційна платформа MOODL.
Google Диск.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	Засоби діагностики	Процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час лекцій	диф.залік	визначення середньозваженого результату поточних контролів; надання відповідей під час заліку
Семінари	Контрольні завдання за кожною темою	Виконання завдань під час семінарських занять		
	або індивідуальні завдання	Виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється заняття, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів). Отримані бали на семінарських

заняттях (максимально 20 балів) додаються до оцінки з підсумкової (тестової) роботи в кінці семестру (30 балів) та є підсумковою оцінкою за вивчення навчальною дисципліни Підсумкова тестова робота наведена нижче в таблиці і складає максимум 100 балів. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
---	---

6.4. Критерії оцінювання за роботу на практичних заняттях:

Практичні заняття оцінюються максимально у 10 балів кожне, причому:

- 10 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури;
- 8 балів – відповідність еталону, правильна мова викладення матеріалу;
- 6 балів – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;
- 4 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;
- 2 бали – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;
- 0 балів – відсутність відповіді.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс-365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Латинська мова» (www.do.nmu.org.ua)

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність, воєнний стан або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за графіком, погодженим з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту вибіркової дисципліни «Латинська мова».

8. Ресурси і література:

Базова література

1. Гриценко С.П. Латинська мова і основи римського права. – К.: Центр навчальної літератури, 2022. – 336 с.
2. Кельтман М.І. *Via Latina ad Ius*: Підручник. К-2023.–292 с.
3. Ставнюк В.В. Юридична латина. Основи граматики. Вибрані юридичні терміни, формули, сентенції. – К., 2022.
4. Хоміцька З.М. Латинська мова. – Харків: “Право”, 2023. – 256 с.
5. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. 500 крилатих висловів. Тексти.
6. Латино-український словник + англійські, німецькі, французькі, іспанські відповідники. – К.: Індоевропа, 2024. – 320 с.
7. Ревак Н.Г., Сулим В.Т. Латинська мова (для неспеціальних факультетів). – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. – 240 с.
8. Скорина Л.П., Чуракова Л.П. Латинська мова для юристів: Підручник / За ред. С.В. Семчинського – 2-е вид., виправлене і доповнене.– К.: Атака, 2023. – 416 с.

Допоміжна література

1. Крилаті латинські вирази / Авт.-сост. Ю.С. Цибульник. – М.: «ТОВ Вид-во АСТ»; Харків: «Фоліо», 2022. – 830 с.
2. Харитонов Є.О. Римське право (Інституції). – Харків, 2023. – 288 с.
3. Хоміцька З.М. Словник латинських юридичних висловів. – Харків: “Право”, 2023. – 270 с.
4. Stolz P., Schmalz J.H. Lateinische Grammatik. 6 Aufl. München, 1963. – 357 с.
5. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латинська мова: Підручник. – К.: Вища школа, 2023. – 247 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://iuscivile.com/>
2. <http://www.uniroma1.it/>
3. <http://www.dptromano.unina.it/>
4. <http://www.dirittoestoria.it/iusantiquum/>